

Universiteit
Leiden
The Netherlands

De (on)afhankelijkheid van Taiwan

Barczuk, R.

Citation

Barczuk, R. (1996). De (on)afhankelijkheid van Taiwan. *Bestuurskundige Berichten*, 11(3), 4-5.
Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233999>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233999>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

De (on)afhankelijkheid van Taiwan

Renilde Barczuk

Het zit niet lekker tussen China en Taiwan. De laatste vrije presidentsverkiezingen in Taiwan hebben dát wel bewezen. Taiwan is geen land, het is een provincie van China. Zowel Peking als Taipei zijn het daar over eens. Voor Peking is Taiwan echter een ongedurige provincie die zich aan China en het communisme moet onderwerpen. Taipei daartegen ziet China als onderdeel van een Nationalistische republiek die eens vanuit Taiwan hersteld zal worden.

Regering in ballingschap

In 1948 en 1949 vluchtten de leden van de Nationalistische regering van China voor het communisme. In Taiwan vestigden zij, onder leiding van Chiang Kai, een regering in ballingschap. Beschermd door de Amerikanen ontstond een regering voor heel China die het roer over kon nemen, op het moment dat het communisme voorgoed uit China verbannen zou worden.

Taiwan was het 'vrije gebied van de Republiek China', dat in Taipei haar tijdelijke hoofdstad kende. Alle hoge posten werden bezet door vastelanders, die de Nationalistische regering onvoorwaardelijk steunden. Alles stond in het teken van 'vernietiging van het communisme en glorieuze herovering van het vasteland'.

Chiang Kai regeerde Taiwan met harde hand. Nationalistische gedachten in de richting van een onafhankelijk Taiwan werden hardhandig de kop in gedrukt. Velen werden geëxecuteerd of langdurig gevangengezet. Degenen die hieraan wisten te ontkomen vluchtten naar het buitenland.

Versoepeling van het regime

Na zijn dood in 1975 werd Chiang Kai, na een kort intermezzo, opgevolgd door zijn zoon Ching-kuo. Met deze machtswisseling trad een versoepeling en democratisering van het gevoerde beleid op.

In de eerste plaats begon Ching-kuo met een 'taiwanisering' van het regime. Zowel in 1978 als in 1984 selecteerde hij een Taiwanese als vice-president. Na zijn dood in 1988 werd hij automatisch door een Taiwanese opgevolgd. Daarnaast tolereerde hij dat partijloze opposi-

tiegroepen zich illegaal verenigden in de Democratisch Progressieve Partij (DPP). Deze mocht in 1986 aan de eerste vrije parlementsverkiezingen meedoen.

Tenslotte hief hij in 1987 het verbod om naar China te reizen en de staat van beleg op.

Afscheid van de oude garde

Ching-kuo werd opgevolgd door Lee Teng-hui, een man met een fundamenteel andere achtergrond dan Chiang Kai en Ching-kuo. Lee Teng-hui, een autochtoon Taiwanese, had totaal geen historische of sentimentele binding met het vasteland.

Het grote probleem waar Lee Teng-hui voor kwam te staan was de hoge leeftijd van de leden van het Taiwanese parlement. Omdat het Taiwanese parlement het parlement van heel China was, was het overgrote deel van de zetels gereserveerd voor de provincies van het vasteland. Omdat daar gedurende het communistische bewind geen vrije verkiezingen gehouden konden worden, werden de parlementariërs die deze zetels bezetten, benoemd voor het leven.

Het resultaat hiervan was dat Taiwan aan het eind van de jaren tachtig een parlement had waarvan de gemiddelde leeftijd, van de vastelanders, 82 jaar bedroeg. De nieuwe oppositiepartijen deden er dan ook alles aan om deze mensen tot heengaan te dwingen, hetgeen vaak uitliep op vechten waarbij de beide partijen elkaar met microfoons en wandelstokken te lijf gingen.

President Lee bewees deze oude garde, die gedomineerd werd door het vastelandsdenken, slechts een geringe lippendienst. Hij had ze immers nog nodig om in 1990 herkozen te

worden. Met behulp van de (valse) belofte dat China binnen zes jaar op Taiwanese voorwaarden met Taiwan zou worden verenigd, wist hij het rolstoellegioen zover te krijgen hem te herkiezen als president van de republiek.

Hierna kon Lee zijn gang gaan en het staatsbestel aan een grondige schoonmaakbeurt onderwerpen. Hij werd hierbij bijgestaan door het Constitutionele Hof dat besloot dat alle leden van de Nationale Vergadering die sinds 1947 in functie waren voor eind 1991 moesten terugtreden.

Hierna maakte Lee een eind aan de noodwetgeving die sinds 1947 gold, en die de staatsrechtelijke basis voor de 'Republiek China' in Taiwan vormde. De weg voor een hele reeks verkiezingen voor nieuwe vertegenwoordigende organen was geopend.

Naar een onafhankelijke staat?

Door de grote staatkundige veranderingen werd het mogelijk dat de politieke vluchtelingen weer terug konden keren. Dit maakte het idee van een onafhankelijke staat nog aantrekkelijker dan het al was. De DPP legde dit ideaal in 1991 dan ook in haar manifesten vast. President Lee tolereerde dit alles, maar nam zelf een tussenpositie in.

Intussen kreeg men in China ook in de gaten wat er precies aan de hand was, en ging men op allerlei manieren proberen om Taiwan met China te herenigen. Vooral op de bevolking van Taiwan had dit grote invloed. De angst voor de dreigementen van China zorgde ervoor dat de openlijke roep naar onafhankelijkheid van de DPP verdween.

China kreeg voor een deel wat het wilde en heeft ook tijdens de laatste vrije presidentsverkiezingen van zich doen spreken. Bij deze verkiezingen heeft de bevolking van Taiwan gekozen voor de gulden middenweg. Geen hereniging, maar ook geen onafhankelijkheid.

Het oude ideaal waar beide partijen, zij het op een verschillende manier, in geloven houdt nog steeds stand. De scheuren zijn echter steeds duidelijker zichtbaar, en het is dan ook de vraag hoe lang het duurt voordat de bom barst.

R. Barczuk studeert bestuurskunde in Leiden.